

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an . . . . . 4 coroane.
Pe 6 luni . . . . . 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual
Abonamentele se fac la „Tipografa”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un cit garnează prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Cetiți!

De multe ori auzim nu numai dela țărani de-ai noștri, ci — durere — chiar și dela câte un preot și învățător întrebarea: »Pentru-ce să cetim? Să ar, să samăn, să secer și atunci am tot ce-mi trebuie. Părinții noștri n'au cetit nimic, și tot era mai bine atunci: Bucate se făceau destule, dările erau mici, aveau tot ce le trebuia.

Dacă auzim vorbe de acestea din gura țăranului, nu ne prea putem mira, căci atâta pricepe. Când le auzi însă dela vr'un învățător sau preot, e foarte dureros, dovădind aceasta, că ei de geaba au fost și la școli mai mari, pentru-că altminteri nu și-ar putea închipui viața ca fiindu-ne dată numai de-a ne împlini trebuințele, pe care le are ori-ce vită.

E adevărat, că pământurile dau cel puțin tot atâta rod, ca și acum 50 de ani. Dacă se va mulțumi însă plugarul numai cu atâta, el e pierdut. Trebuințele statului sunt mai mari, ale noastre asemenea, dările tot așa. În statele mai civilizate agricultura se face cu mașini. Prin America de-nord și de sud, prin India sunt milioane și milioane jugere acoperite cu holde de grâu, mijloacele de transport s'au estinit, așa că în tot anul piețele Europei sunt poposite cu cereale din celelalte continente. Dacă va face plugarul nostru de astăzi tot cum s'a pomenit, el trebuie să se prăpădească în lupta ce trebuie să o poarte cu toți plugarii de pe pământ. De unde să știe el aceasta, dacă nu citește cărți și »Foi« scrise pentru el?

În America se prăsesc atâtea vite, încât Americanii sunt în stare, cu toate cheltuielile de transport, să vândă carne dela vitele lor mai ieftin, decum o dăm noi. Pe ei îi putem bate numai dacă prășim și noi vite mai multe, mai bune și cu mai puțină cheltuială. De unde să știm aceasta, dacă nu vedem și nu cetim cărți și »Foi«, cari să ne lumineze?

În unire e putere. Prezidențienii sunt formate și se formează societăți culturale și economice. Mai toate dau înainte, la unele se fac însă și greșeli. Și mai ceva. Tovarășii unei astfel de societăți nu sunt vite cuvântătoare, cari să fie duse de câpăstru de 2-3 inși. Ei încă trebuie să știe și să priceapă rostul. De unde să știm însă, cum se întărească aceste societăți, ce bunătate ne aduc, ce greșeli s'au făcut și cum trebuie înțepitate, dacă nu cetim »Foi«?

Legile, ordinațiunile se schimbă în ziua de azi mereu. Mereu se fac legi nouă, se dau porunci nouă. De unde să le cunoaștem, dacă nu cetim »Foi«?

În ziua de astăzi se întâmplă atâtea lucruri, bune și rele, încât ori-ce om trebuie să cunoască o parte din ele, ca învățătura să tragă. De unde să poată face isprava aceasta, dacă nu citește?

Omul are lipsă și de petrecere, după-ce a muncit și asudat de dimineața până seara. Se poartă o petrecere mai bună, decât cetirea »Foi«? E oare petrecere aceea, când se pune lângă sticla cu rachiu și uitându-și de sine se pomeneste cu mintea pierdută?

De aceea să cetim / Pildă bună ne dau sute de preoți și învățători, mi de țărani români, pentru cari »Foaia« a ajuns o trebuință ca și pâinea de toate

zilele. Și e duios, dar' totodată înălțător, când găsești între aceștia mulți, cari nu știu ceti, și totuși își abonează »Foaia«, pe care pun să le-o citească. Frumos exemplu ne dau și Românii americani, unde cu multă nerăbdare așteaptă să le vină »Foaia«, ca după munca grea din fabrică să se poată muta cu gândul în patria lor iubită, despre care le vorbește gazeta lor.

Mare bine își face deci cel-ce citește și faptă creștinească săvârșește cel-ce și pe alții îndeamnă să citească.

Cetiți!

Alegerea de episcop dela Arad. La raportul ministrului de culte și instrucție, Majestatea Sa prin decizia preșinaltă din 15 Dec. c. nu a aflat de bine să aprobe alegerea de episcop a lui Vasile Mangra, și a însărcinat pe ministrul de culte și instrucție să ia măsurile de lipsă pentru întregirea după lege a scaunului vacant al episcopiei gr. or. române din Arad.

În memoria drului Rațiu. Despre parastasul și sărberea aranjată Duminecă la Iași, în amintirea lui Dr. Ioan Rațiu, »Cronica« scrie următoarele:

Iezuii nu vor să se desmintă în patriotismul lor și ca totdeauna ei au arătat că au inimă mai caldă ca a Bucureștenilor.

Ei au făcut ieri o impresionantă manifestare în memoria neuitatului Român Dr. I. Rațiu

FOIA.

La mormântul unui erou.

De

I. Cosmescu,

Român din Macedonia (Turcia).

Din Sibiia o neagră veste
Pe Români i-a aguduit:
Rațiu, Rațiu nu mai este,
Rațiu, azi ne-a părăsit.

Vai, Ardealul, cum mai plânge
După mândrul căpitan;
Plâng toți frații de un sânge:
Fosta-a Rațiu un titan.

Om de bronz cu fruntea lată,
Ca o stâncă sus a stat,
Brav a fost viața-i toată,
Indărăt el nu s'a dat.

Transilvania tot plânge
După mândrul căpitan,
Plâng toți frații de un sânge,
Ride numai cel dușman.

Să tot ridă în neștire,
Că vlăstarii mereu cresc,
Că-i aproape a lui peire...
Sus cu neamul românesc!

Coroană eternă pe mormântul D-rului Rațiu.

Turda, 12 Dec. 1902.

Motto: Așa să lumineze fiul meu înaintea lumii, precum luminează făclilele din biserică, și așa să strălucească între ceilalți oameni, precum strălucește lucrăfăru în celelalte stele....

Cine nu cunoaște od noară în Turda și jur pe Gregoriu Rațiu? Era țăran fruntaș în Turda, și ca descendent din familie nobilă se afla între condiții ma-

teriale favorabile. Om înalt, robust, fisionomie binemarcată, căutătura inteligentă, pe umeri i-se lăseau plete dese încărungite de vremuri. Toți îl stimau și toți îl lubeau pe badea Gligor, tatăl fericitului Dr. Ioan Rațiu.

Soția dînsului, lelea Fină, cunoscută ca femeie bună și casnică, era vestită între țăranime pentru curajul și energia ei.

Ne vom da băiatul la școală la dascălul de aici, și dacă vom avea noroc să învețe, îl va lua la sine domnul dela Blaj (sub numirea aceasta era cunoscut prepositul Basiliu Rațiu din Blaj, unchiul D-rului Rațiu) — și se va alege din băiat preot. Așa se sfătuia badea Gligor cu lelea Fină, când l-au trimis la școala română gr. cat din Turda.

Cuminția băiatului în scurt timp a descoperit-o învățătorul George Mezei, și stăruiind pe lângă părinți i-a înduplecat să-și ducă băiatul la Blaj, dându-i

După un Te Deum oficiat în catedrala Metropolei, la care a luat parte întreaga elită intelectuală a Capitalei Moldovei, întreaga asistență, în număr de peste 3000 de persoane, au manifestat pe străzile principale și în piața Unirii.

Steagul roșu, oferit de fetele din Sibiu, era purtat în fruntea imponentului cortegiu, îmbrăcat cu zăbranic negru.

La orele 3 Liga Culturală a ținut o întrunire în sala universității.

Au luat cuvântul în aplauzele unei asistențe enorme, profesorii universitari Găvănescu, Antonescu și d-nii A. C. Cuza și maiorul Manolescu Mladina.

Onoare Iașului.

Procesul de presă al „Gazetei“. În girul persecuțiilor, de care ne învrednicește guvernul, ocupă loc și „Gazeta Trans.“ Am amintit la timpul său, că în redacția foii s'a făcut perchișiție pentru a se afla manuscriptul la doi articoli. În nr. de Luni „Gazeta Transilvaniei“ face cunoscută astfel continuarea afacerii:

Redactorul ziarului nostru, d-nul Traian H. Pop, a fost înaintat la timpul său recurs în afacerea urmării articolilor publicați în nr. 192 și 193 al „Gaz. Trans.“ din a. c., pentru cari ni-s'a făcut și perchișiție domiciliară. Camera de acuzare dela tribunalul din Târgu-Mureșului respingând recursul, redactorului nostru i-s'a făcut cunoscut, că judele de instrucție a încheiat cercetarea și că actele le-a transpus procuraturii.

Chestia limbilor în Bohemia. Grupul tinerilor Cehi din camera deputaților a răspuns la propunerile Germanilor din Bohemia, în privința chestiunii limbilor, printr'un memoriu, care insistă asupra reglementării tuturor chestiunilor în litigiu între Cehi și Germani, nu numai în Bohemia, dar și în Moravia și Silezia, și mai înainte de toate asupra rezolvării chestiunii limbilor pe baza unei egalități complete între cele două limbi, germană și cehă.

În loc de atestat carte de recomandare către prepositul Basiliu Rațiu.

Băiatul a dat și aici dovezi de talentele sale și se dezvoltă mândru trupește și sufletește. A obținut simpatia superiorilor și a tuturor, cari îl cunoșteau.

Dela gimnaziul din Blaj a trecut la cel din Cluj, pentru a-și însuși limba maghară, ca pe când a absolvat gimnaziul, urmând dorința părinților sei, s'a dedicat carierei teologice, cariera cea mai cu farmec a țăranilor noștri și cea mai cercetată pe timpurile acele.

Soartea însă a dispus altfel și după ce s'a terminat revoluția, tânărul Rațiu s'a dedicat carierei juridice. Intre puținii doctori în drepturi de pe acele timpuri, Dr. Rațiu a ocupat un teren de activitate mai vast și ca avocat a devenit ocrotitorul cel mai puternic al țăranimii, ce-și scutura lanțurile iobăgiei...

Memoriul relevă, că introducerea limbii cehă în serviciul interior nu trebuie considerată ca o concesiune din partea Germanilor, ci ca un drept incontestabil al poporului ceh. Soluțiunea echitabilă a acestei chestiuni a limbilor va înlesni soluțiunea chestiunilor administrative, de asemenea în litigiu.

Tinerii Cehi se declară la sfârșit dispuși de a intra în negocieri cu Germanii pentru restabilirea păcii interioare.

Bătrânii Cehi își vor supune propunerile lor direct conferinței de conciliare, care se va convoca.

Deputații germani din Bohemia au declarat drept răspuns la cele zise de Cehi, că ei pot începe pertractările numai pe baza propunerilor făcute de ei.

Dreptul limbii naționale. Am vorbit deunăzi de audiența unei delegațiuni de Catalani la regele Altons XIII, pentru a cere respectarea dialectului național în biserică, școală și administrație. Regele s'a întreținut mai mult timp cu șeful delegațiunii și a răspuns, că, va stăruie pe lângă ministrii de resort în favoarea revendicațiunilor, ce i-s'au supus.

O nouă confiscare. În afară de procesele, cari sunt în curgere, sântem într'una șicanați cu confiscarea cărților, ce apar la institutul nostru. Marți în 23 Decembrie n., s'a făcut o nouă confiscare la noi, în anul acesta a treia confiscare.

După „Cartea de aur“ și „Darul de Paști“ a urmat să fie confiscată broșura domnului Teodor Raica, cu titlul: „Politica maghară“, care, cuprinde o serie de articoli politici, scriși de valorosul condeiu al dlui prof. din Ploiești și reproduși din coloanele „Tribunei“.

Marți între orele 9 și 10 a. m. s'a prezentat la institutul nostru judele de instrucție Gödri, însoțit de viceprocurorul Preiniszberger și de forța brachială necesară și înmanuând directorului or-

Avea cancelarie în Turda, cu fiială în Mureș Oșorhei, — unde se abăteau toate comunele iobăgești, cari purtau pe atunci procesele de desdaunare cu domniul sau proprietarii de moși.

Natura și gravitatea proceselor, cari le-a purtat cu multă dibăcie, i-au asigurat renume, care trăește și va trăi în comunele urbariale din generație în generație.

Pentru a ilustra greutățile, cu cari se luptau pe atunci țăranii noștri, fostii urbarialiști, servească de exemplu soartea Totălenilor, unde baronul Apor în timp de iarnă a scos cu forța din case peste 90 familii de țărani români.

Cauza acestora a îmbrățoșat o Dr. Rațiu cu toată căldura inimii sale și până când să se rezolve procesul de repositie, a înscenat o colectă dincoace și dincolo de Carpați în favorul Totălenilor și astfel i-a salvat dela pierire de foame pe aceia, pe cari mai târziu i-a repus în vetrele străbune.

dinul de confiscare, a cerut estradarea cărții d-lui Raica.

S'au estradat esemplarele, ce mai erau la noi, în nr. de 493 cari, după ce s'a dressat un proces verbal, au fost puse în o corfă și transportate la tribunal.

Krieghammer și Pitreich. Foata oficială a armatei publice autograful M. Sale, prin care Krieghammer e absolvat de postul său, exprimându-i-se mulțumită pentru activitatea sa de 53 ani ca militar și de 9 ani ca ministru de războiu.

Prin un alt autograf apoi e numit ministru de războiu al monarhiei locot. mareșal cav. Pitreich.

Enric Pitreich este de 61 de ani. Din anul 1896 funcționează ca locuitor de șef al statului major. Este decorat cu crucea de cavaler al ordinului leopoldin. În războaie n'a luat parte, dar' este recunoscut de o capacitate militară.

DIN LUME.

Peninsula-balcanică.

Capii albanezi au trimis o telegramă colectivă la Poartă, cerând redarea lui Issar Boljetinaș căpetenia mișcării contra instalării la Mitrovitza a consulului rus. În caz când nu vor fi satisfăcuți, amenință cu o nouă răscoală.

Trei zile înainte de Ramazan a plecat din Constantinopol o corabie cu 80 de esilați, între cari mulți oficeri și funcționari superiori cu destinațiune necunoscută. În ziua următoare s'au închis toate cafenelele și baracele de pe cheiul Constantinoplei. Măsurile acestea s'au luat pentru a preveni un atentat contra vellei Sultanului.

Venezuela.

Spania și Belgia s'au asociat și ele la acțiunea anglo-germană-italiană, cerând despăgubiri pentru daunele suferite de supușii lor în timpul răzvrătirilor.

Președintele Statelor-Unite a făcut propunere Puterilor europene, că dacă

Munca lui neobosită, dezvoltată în interesul fostilor iobagi români, i'a făcut cunoscut numele lui în cercul acestora dela un capăt al Ardealului până la celalalt; și toți, pe cari li isbia vre-o injurie domnească, la dînsul își cercuiau scut și sprigin.

Farmecul, ce-l avea tânărul avocat Dr. Rațiu, îi da figurii lui un nimf, ca acela cu care vedem încoronate frunțile aleșilor lui Dumnezeu.

Aureola, ce i-a câștigat-o prin bunăstarea inimii și tăria ingeniului său, transpunea într'un estac toată români-mea, care a avut ferocitatea de a-l cunoaște și de a se îndulci de cuvintele lui.

Ear' mama dînsului fermecată și ea de mărirea fiului său, cu voce înaltă întrețesea zilnic în rugăciunile sale cuvintele puse de motto: „Așa să lumineze fiul meu înaintea lumii, precum luminează făcliile din biserică, și așa să strălucească între celalalți oameni, pre-

primesc arbitragiul, atunci Statele-Unite garantează, că Venezuela va executa angajamentele promise.

Belgia a cerut dela Venezuela 350.000 de lire sterline, adică vre o opt milioane de lei.

Și Olanda a trimis în Venezuela vase de război.

Secretarul de stat la afacerile străine din Statele-Unite a primit din partea Angliei, Germaniei și Italiei răspunsuri parțiale în privința arbitragiului în diferendul lor cu Venezuela.

Anglia este favorabilă acestei soluțiuni, dar' sub oare-cari condițiuni; Germania acceptă în principiu arbitragiul; Italia este deasemenea favorabilă; ea însă va urma, probabil, procederea Angliei și Germaniei.

Comercianții mari și reprezentanții de-ai primelor firme s'au declarat gata să pună la dispoziția guvernului sumele necesare pentru acoperirea pretenșiunilor germane și engleze.

Castro, președintele republicii Venezuela, a primit propunerea Puterilor, cu care republica se găsește în conflict, de a ruga pe Roosevelt, președintele Statelor-Unite, de a fi arbitru în conflictul ăstă.

Munteneșu.

Cu ocaziunea zilei sale onomastice, principele Nicolae a rostit în prezența ministrilor reședinți ai Rusiei, Serbiei și Bulgariei un discurs, exprimând programul marilor reforme în organizația politică și socială a principatului.

Principele a semnat tot deodată legea, care regulează succesiunea la tron, proclamând totodată principiul democratic în conducerea statului.

Între reforme sânt: stabilirea unui budget regulat al statului; schimbarea înaltei curții de justiție în curtea de casație și înlocuirea membrilor bătrâni prin juriști diplomați, cari să procedă la revizuirea suplimentului la codul de legi civile și penale.

Din punctul de vedere al administrațiunii, justiției, principatul a fost împărțit în 5 circumscripțiuni, încredințate fiecare, de asemenea, la juriști diplomați.

Principele a mai decretat costumul civil pentru magistrați.

cum strălucește luceafărul între celelalte stele...

Și cei cari o ascultau, cunoscând mărirea fiului, se închinau cu respect înaintea mamei, zicând: Amin! Așa să fie!...

Dinșă, mama iubitoare, a trecut din viață, încântată de strălucirea fiului ei; dar' numai nouă celor din timpul mai recent ni-s'a dat să vedem realizată rugăciunea mamei, strălucind Dr. Rațiu între luceafărul de până acum al românismului.

Și oare-ce a asigurat D-rului Rațiu rolul distinct în conaționalii sei?

Este o taină a divinității, că cu ce-și înzestrează pe aleșii sei.

Dr. I. Rațiu s'a născut din părinți țărani. A crescut în Blaj între fii de țărani și ca avocat din zi în zi a avut atingere tot cu țărani.

Fiind stăpânul țărânilor oțiar în epoca renașterii acestea după iobăgie, 'l-a cunoscut starea, necazurile, grijile,

Știri mărunte.

În timpul intrării solemne a curții împărătești în capitala Peking străinii, cari asistau la defilare, au fost siliți de soldați să se închine înaintea poporului. Între cei violențați au fost și diplomați dela legațiunea americană, precum și două doamne.

Budgetul Bulgariei pe 1903 se prezintă la eșite cu 97 mil. 682.872 lei, la intrate cu 98 mil. 17.900 lei, un escedent în plus de 335 029 lei. Budgetul ministrului de război e de 23 mil. 310 862 lei.

Pretendentul la tronul spaniol, Don Carlos, a renunțat în favorul fiului seu Don Jaime.

Preșident al republicii Haiti a fost proclamat de cătră armată generalul Nord, cu toate-că majoritatea adunării legislative s'a pronunțat pentru Senègue.

Ambasadorul englez din Constantinopol va cere o audiență Sultanului, ca să arate, că singura și cea mai bună soluție a chestiunii este numirea unui guvernator creștin în Macedonia.

Din comitate.

Adunarea generală extraordinară a comitetului municipal din comitatul Sibiuului, ținută în 18 i. c., și-a terminat agendele în mai puțin de 2 ore. Dintre Români au fost prezenți d-nii Dr. Tincu, Nic. Ivan, I. David, Val. Florian, Toma Doican, Nic. Hențu, I. A. Preda, Dr. N. Comșa, Dr. I. Stroia, Z. Boiu, Dr. Beu, I. Imberuș, Dr. Leményi, I. Henteș Dintre Sași s'au prezentat vre o 25. Pentru predarea agendelor dela casa comitatului și cea orfanală, conform noii legi, care intră în vigoare cu 1 Ian. 1903, se aleg d-nii I. A. Preda și Martin Schuster. Peste propunerile comitatului Neutra referitoare la »regularea« chestiunii de naționalități s'a trecut la ordinea zilei. Adresa comitatului Borșod referitoare la împedecarea importării vinului din Italia se va sprigini. În comisiunea cercuală economică din Mercurea se aclamă econ. G. Muntean. În comitetul administrativ se alege dintre Români Dr. L. Leményi, în consiliul de supraveghere al liniei ferate Vinț—Sibiu—Turnuroșu I. A. Preda, în comite-

precum și aspirațiile din țeara întregă mai bine, ca ori-și-cine; — apoi a avut și durerea inimii pentru țărâni și și înclinarea nobilă și capacitatea de a ajuta.

Dela începutul carierei sale advocațiale peste pragul lui se perândau alături cu țărani, toți bărbații cei mai ilustrii, ce 'l-au avut Români dela patruzei și opt până în zilele noastre.

(Va urma).

Colindă.

Colo 'n jos mai în jos
Florile dalbe de măr,
Nu știu ce-ă-i ori albești,
O (ri)-i o turmă de oi dalbe.
Da la oi că cine șede?
Da Vasile fecior bun
Stă în bătă răzemat,
Zice din fluer ferecat,

*) Să repetează.

țul de verificare Dr. Russu, din partea comitetului suprem se numește Z. Boiu; locșitor al vicecomitetului pentru conducerea alegerilor orășenești St. Stroia. În comitetul permanent se alege Dr. Beu. După votare nominală se hotărăște, ca banii în numărul ai comitatului să se depună câte 30% la »Sparcassa«, »Bodencreditanstalt« și »Albina«, 10% la »Verchussverein«. O mică dezbateră a produs statutul comunei Gurariu referitor la folosirea unei părți din pădurea comunală pentru trebuințele locuitorilor. Comitetul permanent a propus nesprobarea statutului, membrul N. Ivan, spriginit de Leményi și N. Hențiu, face contra propunere, care se primește.

SCRISORI.

Isprăvuri bune.

Sângheorgiul-român, Nov.

Înainte de asta cu doi sau trei ani, inteligența din Sângheorgiul-rom. a luat inițiativa de a înființa o »Reuniune de cetire și cântări«.

Prin statornicie și energie reuniunea s'a înființat; și acum — deși în stare materială slăbuță — este în înflorire.

Scopul principal al acestei reuniuni a fost: înființarea unui cor mixt în patru voci.

În vara anului curent reuniunea de cet. și cânt. a avut fericirea de ași vedea scopul realizat prin înființarea corului.

La îndemnul mai multor persoane cu deosebire a m. on. domn preot local, reuniunea de cet. și cânt. s'a pus în conțelegere cu dl Emil Ștefănuț, profesor de muzică în Năsăud, care cu mult zel și cu multă răbdare a instruit corul — din 1 Iulie până la finea lui August. Ne ținem de o sfântă datorință a-i aduce și pe această cale cele mai vii mulțumite.

Corul înființat în Sângheorgiul-rom., care este primul în acest ținut — să fie luat ca exemplu și de alte comune unde oamenii sânt iubitori de înaintare.

Recomandăm acestor comune cu toată căldura pe dl Emil Ștefănuț, ca

Când îi zice, turma strînge,
Când întoarce, turma 'ntoarce,
Re, re, re, oaie de frunte
Nu sul tare la munte,
Că io de m'oi mânia,
M'oiu duce și v'oiu lăsa.
Ba tu Domnul nu te duce,
Ne tomnează, ne iernesază,
Ne scoate în primăvară;
Ba Tu Domnul nu te duce,
Că 'ți-om face miele ochișele
Și berbeci beciugăcei
Și-i mere la țîrg ou ei,
În țîrgu de șugubeși
Acolo îi da ou preț,
Banii 'n pungă îi băga
Ș'un căluț de țî-i lua,
Te aduce ca și vîntu,
Te întoarce ca și gîndu.
Să fii gazdă vesel bun
C'ai ajuns S-tul Crăciun.

Partenie Giurgescu. 1902.

pe unul care, lucră cu multă însuflețire la înaintarea poporului românesc din acest ținut.

Onoare și mulțumită se cuvine coriștilor și coristelor, fără de cari înființarea corului era cu neputință.

Recunoștință li se cuvine, căci au jertfit mult.

De câte-ori nu 'și au lăsat lucrul câmpului și au alergat la școală, unde se ținea instrucția! Chiar și timpul de odihnă, care pentru un om trudit este scump, 'și 'l-au jertfit de multe-ori numai ca scopul să se ajungă.

Persecuțiile, cu cari s'a pus basă la această instituțiune frumoasă, sânt următoarele:

Doamna E. Marcu, d. șpara S. Sohorea, Cătăl. A. Jojă, V. Utalea, Cătăl. D. Răvanță, Sav. Râmbulea, Ana Marcu, Maria Jarda, Gacea G. Strugar, Firoana Strimbul, Cătăl. Irimie, Cătăl. Marcu, Il. Ionel, Maria Strimbul, Sabin Sohorea, Cătăl. Strugar, ca sopraniște, alțiști și altiaște.

Pavel Șorobetea, Nicolau Budușan, Al. Rambulea, Al. Buia, Max. Mihăilă, Vasile Rambulea, Iov. Pop, Rom. Lupoaie, I. Sohorea, Ioan Marica, Teodor Martian, Bartolom Șorobetea, I. Marcu, Ioan Sohorea, Alex. Marcu, Al. Alexi, Iosif Uza, Alex. Cărcu și Via. Andrei, ca tenoriști și basisti.

Mulțumindu-le și pe această cale, ne exprimăm rugarea, ca și de aici înainte să stea umăr la umăr cu puteri unite.

Mai sânt și alte persoane cari merită recunoștință. Prestările lor au fost materiale, cine cât a voit a dat sume de bani, din cari s'a procurat un instrument (acordeon) pentru înlesnirea instruirii corului.

Instrumentul este proprietatea bisericii.

Persoanele, cari au binevoit a contribui la acest instrument, sânt următorii:

Doamna Ana Garabeth 20 coroane, Gerasim Nicolai, Ilie Alexi, câte 10 cor., Ioan și Maria Buia 6 cor., Teodor Iepurescu, Procopiu Baia, Nicolae Cărcu, câte 5 cor., Silviu Sohorea, Teodor Martian, câte 3 cor., doamna Alexandrina Chintean, Andreiu Karacsonyi, I. Pop, Ilie Șot, Irimie Andrei, Iacob Lupșor, câte 2 cor., George Uza, Alexandru Marcu, Anton Lisa, Alexandru Pop, Stefan Jarda, Mihail Rambulea, Ioan Morariu, Sever Rambulea, Ioan Lupșor, Nicolae Budușan, Precup Rambulea, Terente Ionel, Roman Lupoaie, Simion Alexi, câte 1 cor., Alexandru Cărcu 60 bani, Vasile Rambulea, An. hidim Cărcu și Solomon Marcu, câte 40 bani.

Primească binevoitorii contribuenți și pe această cale cele mai călduroase mulțumite. Sperăm totodată, că și de aici înainte, urmărind scopuri frumoase, ne vor sta în ajutor.

Cineva tot a trebuit să turbure și bucuria noastră.

Primarul comunei e unicul în întreaga comună, care este contrar înaintării cu deosebire când e vorba de biserică și școală.

El, când e vorba de înființarea unei instituțiuni frumoase în comună, dă

din umeri și întoarce spatele, ba încă te și batjocorește.

Cu toate că avem un astfel de primar, totuși oamenii iubitori de înaintare vor și merge înainte și fără el.

Justus.

† Mihail Andreica.

În anul trecut al »Foi Poporului« am fost adus trișta știre despre răposarea unuia dintre eroii anului 1848. Drept întregire la cele spuse acolo mai dăm aici câteva notițe din viața lui, reproducuse din raportul lui Avram Iancu:

»In 8 Maiu același an (1849) după amiază, — scrie Iancu — o trupă de 650 oameni atacă pe tribunul Andreica în pozițiunea sa; acesta însă respinsă atacul cu toată bărbăția și se aruncă cu

Victor Vlad Delamarina.

Poet bănățean.

(Din »Căl. Poporului«.)

toată puterea asupra vrăjmașului și-l aduse în disordine. O companie de a lui Hatvany fu impresurată de cătră poporul armat și măcelată întregă; mulți insurgenți se salvară prin fugă la Abrud, alții se ascunseră în mine; au fost însă căutați și apoi uciși; puțini însă au reușit ca după ce a înnoptat să rămână neafliși. Din acea trupă spartă un despărțământ mai mare se readună încă de cu ziua la Roșia și începu a da foc la casele Românilor, spre ași răbuna în modul acesta pentru bătaia ce 'li-s'a dat.

»In aceleași momente un despărțământ de lancieri surprinse pe insurgenți în aceasta ocupațiune. S'a început iarăși un măcel, care a durat până noaptea târziu. Cu ocaziunea aceasta orașul se aprinsă la mai multe locuri prin focul de puști și dintr-o casă acelor Maghiari, cari în ziua aceea și cea precedentă s'au fost distins prin răpiri, aprinderi și omoriri în contra Românilor, la unele le-au dat foc. Vrăjmașul perdă în acea luptă pe deal, în mine și în orașul Roșia vre-o 300 morți și mult mai puțini

răniți. Românil au avut un mort, și mai mulți răniți. La vederea acestora Hatvany veni într'atăta furie, încât iarăși comanda să se împuște mai mulți Români în piața publică«...

Despre victoria secerată de valorosul tribun Mihail Andreica, în ziua de 9 Maiu 1849, asupra armatei lui Hatvany, zice același raport:

»Așa la ora fixată s'a început atacul cu coloana stângă. Valorosul tribun Andreica s'a aruncat cu atâta celeritate pe vrăjmașiu, încât în mai puțin de o oră 'l-a împins până pe dinaintea orașului. Acum tribunul se afla pe înălțime în fața Abrudului«...

»Tribunul Andreica imi ceru un tun, pentru-ca să tragă din deal asupra împrejurimei orașului Totodată imi arătă că după-ce el a înaintat așa de departe, s'ar pute foarte ușor ca vrăjmașul să-l atace dela spate, dacă atacul nu se va întreprinde îndată cu trupa principală. Eu îi trimisei la moment tunul cerut, pe care îl îndreptă el însuși«...

Tot în acel raport se zice într'alt loc:

»Toți comandanții de coloane și-au făcut datoria cu exactitate; ei au luptat mai peste tot în fruntea oamenilor lor și cu aceasta ei 'i-au încurajat și mai mult, deși fiecare fiu al munților simția el însuși, că luptă pentru cele mai înalte bunuri pământesti. Intre toți s'a distins mai vârtos tribunul Mihail Andreica«.

Tot asemenea s'a distins Andreica și în celelalte lupte, când Hatvany, pentru a doua-ora venise în Abrud cu o trupă de 2800 și 4 tunuri.

Tochmai ca Hatvany, tot așa de norocos a fost și br. Lupul Kemény, care intră cu o armată de 7000 soldați în Abrud. Se poate deci constata, că Mihail Andreica a fost unul dintre cei mai valoroși căpitani din oastea lui Iancu.

După liniștirea revoluțiunii, când Maiestatea Sa se decisese a visita Munții Apuseni, Andreica îl primi în muntele »Găina« și îl însoți până la »Detunata«. Maiestatea Sa îl numi »Der Kleine«, fiindcă era de statură mică și cu părul creț.

Pentru meritele sale glorioase, fu decorat din partea Maiestății Sale cu crucea de aur, ear' din partea Țarului Nicolae I., cu medalia de argint, dar' el nu le-a purtat nici-când, căci întotdeauna accentua: »Nu pentru-ca să-mi câștig mie lauri am luptat, ci pentru drepturile poporului român«.

După luptele glorioase câștigate pentru salvarea tronului, văzând că pentru poporul român nu se face nici o îmbunătățire, amărît în sufletul seu a refuzat orice oficiu înalt, orice pensiu de la guvern și s'a retras în comuna sa natală Câmpeni, ca să fie întotdeauna între aceia, cu cari luptă dreaptă a luptat.

Când însă se făcea ceva mișcare națională pentru recâștigarea drepturilor Românilor, urmărea cu atențiune evenimentele; dovadă, că la adânci bătrânețe, în anul 1892, se alătură la deputația de 300 Români, însărcinați cu prezentarea Memorandului la Viena.

Inștiințare și apel

în cauza albumurilor Reuniunii noastre agricole.

(Urmare și fine).

Comitetele vrednicelor noastre Reuniuni de femei, de asemenea preotesele, învățătoarele, notărășitele și preste tot doamnelor noastre, îndoială nu încap, vor premerge cu bun exemplu, atât în alegerea și strângerea cât și înzestrarea cu numiri în regulă a obiectelor de trimis.

De când cu esoposia, făcut-am un modest început cu strângerea de broderii (chindiseli), țesături și alte obiecte foarte vechi. Îngăduit fie ne să reînvoim acum, și prin tipar, rugarea de a ni-se trimite în cinste asemenea obiecte, pe seama colecției începute.

De altcum gata sîntem a și cumpăra pe bani ceea-ce ni s'ar îmbia, cu prețuri, firește, moderate.

La cumpărare vom da întâietate obiectelor, cari s'ar fi deosebind prin trumseșă artistică și vechime neobicită, aparțină ele la industria casnică sau fiind modele ori vase străvechi, scule de lemn sau de metal, icoane, cărți, lucruri filigrane și c. l. Binevenite vor fi mai ales obiectele de însemnătate istorică sau artistică.

Ca de încheiere amintim pe scurt, că la pregătirea alor 9 albumuri se cer spese de peste 7500 cor., poate și mai mari.

Această sumă, negreșit foarte mare pentru o Reuniune ca a noastră, se va putea acoperi abia pe jumătate din vânzarea albumurilor de tipărit. Pentru acoperirea considerabilului rest trebui-va să întrevină obștea românească, în serviciul și cinstea căreia puse vor fi albumurile noastre.

Colecta s'a fost deschis, la esoposie, prin amicul și vicepreședintele nostru Dr. D. P. Barcianu cu suma de 100 cor. Au urmat d-na Constanța Barcianu, care a contribuit 30, d-șoara A. Oltean 20, ear' domni: adv. Dr. E. Pătăcian 10 și G. Borzea, notar com. 2 cor. Următorii domni oaspeți, veniți din România, contribuiri și anume: S. Beloescu 10, D. Ureche 5, C. C. Georgescu 2, N. Manole 5, C. Roth 5 și N. Mondrea 18 cor. 92 bani (20 lei).

Zilele trecute am primit dela întemeietorul și directorul băncii naționale a României, dl E. Carada, o scrisoare, în care acest generos și ilustru patriot s'a declarat gata a cumpăra din albumurile tipărite exemplare în preț de 500 lei.

Rîndul e acum la cărturarii noștri, cărora le adresăm rugarea să binevoiască a contribui, care cât poate și-l trage inima de dragul unei lucrări de mare interes cultural și național cum este edarea albumurilor desamintite.

Între cei cu dare de mână și pătrunși de importanța albumurilor se vor afla, așa sperăm, și de cari vor ține să contribuie cu sume mai mari. Reuniunile noastre de femei vor aduce și ele prinosul cuvenit, deasemenea celelalte reuniuni culturale în frunte cu »Asociațiunea», institutele economico-financiare, cărturarii orașenești și toți și toate cari vor, împreună cu noi, să înalte arta țărâncii române și să dea acului și răsboiului românesc avîntul meritat.

În fața muncii ce îndeplinim și a jertfelor grele ce pe altarul neamului aducem, cu dragă inimă, cu abnegație și zel fără preget, întemeiată apare speranța că, în scopul copiării, se vor trimite obiecte frumoase și originale din mai toate ținuturile românești și că în același timp vor incurge, pe seama confecționării albumurilor, numeroase daruri în bani, cum și obiecte foarte vechi, pe seama colecției atinse mai sus.

Demetriu Comșa,
președintele »Reuniunii române de agricultură».

Băncile populare germane.

— Sistem Raiffeisen. —

(Urmare și fine)

Capitalul pentru întreprindere și-l procură din trei izvoare: 1. Capital împrumutat pe răspunderea și garanța tuturor membrilor. 2. Depuneri la economii și 3. Părțile și cotizațiunile membrilor.

Cel mai slab izvor e cel din urmă — adică părțile membrilor în bancă. Băncile Raiffeisen nu cer părți dela membri decât atîta cât trebuie pentru a împăca litera legii, care le impune; de aceea se mărginesc la 3—20 lei în total, depuși fie odată, fie în depuneri sau cotizațiuni lunare. Cea mai bună bancă Raiffeisen este aceea, care se poate întemeia fără să prindă părți din partea membrilor. Prin aceasta se nu se înțelege cumva, că băncile Raiffeisen vreau să alunge și să înlăture capitalul membrilor, ci numai că nu îndatorează pe membri să depună părți sau cotizațiuni obligative pentru a nu îngreua intrarea în bănci

toamai celor săraci, adică a acelor, pe cari trebuie să-i aibă în vedere întăiu. Banii acestora se primesc, dar' nu ca părți în bancă, ci sub forma de depuneri la economie sau împrumuturi acordate de ei băncilor.

Capitalul împrumutat se ia mai tot dela membri și numai ce nu se poate găsi la ei, se ia din alte părți.

Depuneri la economii se primesc și dela membri, dar' numai dacă este loc de dat cu împrumut. Băncile plătesc pentru depuneri și pentru capitalul împrumutat dobânzi mici pentru a putea împrumuta și ele pe membri tot cu dobânzi mici, căci scopul lor este ușurarea creditului, nu câștigul bănesc.

Ori-ce goană după câștig, precum și ori-ce întreprindere, de care se leagă vre o primejdie pentru bancă, sînt cu desăvîrșire înlăturate din băncile Raiffeisen. Toată activitatea lor se mărginește mai numai la împrumutarea membrilor cu dobândă cât mai mică posibil, ajutorarea tovărășii cooperativă ale membrilor și primirea cu dobândă a economiilor lor etc.

Câștig bănesc dau puțin băncile Raiffeisen: 3—4% dobândă. Chiar pentru părți sau cotizații nu dau decât 3—4% dobândă sub numele de dividende. Aceste dividende nu pot fi în nici un caz mai mari decât dobînda, pe care o iau băncile pentru împrumuturi. Băncile nu împart câștigul, ci-l opresc întreg ca fond de rezervă, proprietate a băncii. Fondul de rezervă crește sub acest nume, prin adăogarea întregului câștig, până la 15.000 de lei. De aci înainte se continuă sub numele de fond propriu indivisibil până ajunge să poată servi drept capital de întreprindere al băncii și să nu mai fie nevoie de împrumut de aiurea.

Fondul propriu indivisibil este proprietatea băncii și nu a membrilor. Ei nu au nici un drept asupra-i și nu pot cere împărțirea lui, ci pot numai să se folosească de el în comun, cât timp sînt membri ai băncii. Cât timp există banca fondul indivisibil se întrebuintează pentru folosul comun: se micșorează dobînzile, se înlătură nenorociri comune, se ajută săracii, se cumpără mașini pentru folosul tuturor etc.

„TURCA“.

Obiectul popular de Crăciun și alte obiecturi de Anul-Nou.

(Urmare.)

Când se umple ambele părechi de desagi, atunci »colcerul mare» dă »colcerului mic» cheia și îl însărcinează cu expedarea colacilor și cărnei — la fiecare păreche de desagi ce se trimite. — Vătavul mic înștiințează pe »Vătavul mare», ear' acesta deși știe sorie totuși își creștează pe steag — dar' cu tot creștatul e păcălit — căci colcerul mic mai vinde câte o păreche două de desagi și capătă cr. frumoși.

La oameni fără copii colindă astfel:

Sus în poarta raiului:

Ș'al meu Domn*)

Sântu-și doamne mese tinse,

Mese tinse, jețuri scrise,

*) La fiecare rînd se repetă: »Ș'al meu Domn».

Și făciii galbine-aprinse,

Dar' la mese cine șade?

Șade dl D-zeu.

Da-l doilea cine șade?

Șade Ilie, sfânt Ilie.

Da-l treilea cine șade?

Șade Ioan, sfânt Ioan,

Și stă chiar lângă altar

C'un păhar mare de dar.

Pe uzna păharului

Scrisă-i floarea raiului,

Și e scris de să cetește,

Că Christos astăzi se naște,

Din fecioara Maria

Să măntuească lumea.

Când se colindă colindele, Turcașul încă colindă, ear' cu Turca bate tactul — când es din fiecare curte — lăutarul schimbă zicala — ear' feciorii chiule și strigă de joc până la al doilea vecin, deși casele sînt aproape unele de altele. Unde sînt copii sau feciori să colindă aceasta:

Câmpii-'s dalbi și frumoși

Florile dalbe lemn de măr*).

Da nu-'s dalbi tot de flori

Da sînt dalbi și de oi.

Păcurariu cine le este

Este... (cutare) bun bărbat

El le zice 'n fluer lung

Oile mai tar' se duc,

Când le zice 'n fluer scurt

Oile iute se'ntorc.

Mare vînt s'o scociorît

Ca din ceriu până 'n pămînt

Oile s'or spșimîntat

Mare sbear' că 'mi-o sbierat,

D zeu le-o auzit

Și din graiu că o grăit

D'ale cui-'s aceste oi?

— D'ale mele ș'ale tale!

Eu le pasc și le păzesc

Tu le crești și le 'nmulțești.**)

*) La fiecare rînd se repetă: »Florile dalbe lemn de măr».

**) După fiecare colindă zic: și mai bună seara gazdelor — seara de astă seară lamulți ani.

După desmembrarea băncii fondul rămâne fără stăpân; totuși nu poate fi împărțit între membri, ci se depune la o bancă de ale statului, cu dobândă, până-când se va fi întemeiat o nouă bancă în locul celei desființate. Atunci se dă aceleia tot, sub numele de fond indivizibil.

I. Pătrășcoiu,
Alb. Lipsca.

PARTEA ECONOMICĂ

Domeniul coronei.

Cultura castanilor.

(Urmare și fine.)

Creșterea castanului, după-cum cunoaștem, se face de regulă din semințe. De mare însemnătate este de a alege pentru semănat semințe mari, bine dezvoltate, și a le scuti contra vioroșilor, cari devin foarte periculoși pentru ele. Micile plante cresc încet la început și sufer de ger la noi în țară, după-cum am constatat în unele încercări făcute până acum, așa încât vor trebui poate întrebuințate mijloace pentru a le asigura puțin în această primă perioadă a etății lor. Mai târziu dezvoltarea lor e repede și arborele crescând normal ajunge etatea de peste 100 ani și dimensiuni extraordinare; așa Castagno di cento cavalli de la Aetna are un diametru de 15 metri și ocupă așa zicând cel înțâiu loc între arborii uriași.

Castanul se întrebuințează și ca arbore de alec; după botanistul Leunis, la 1860, se găseau pe străzile Parisului peste 150.000 castani. Nu mai puțin important e și în calitatea sa de arbore de pădure, propriu a forma masive întregi, a căror masă lemnoasă la etate de 70 ani, după cercetările consiliului silvic Dimitz din Viena, ajunge la 300-450 m³ de hectar în masivele din Carnioia. Tratat în crâng. în o rotație de 5 ani, castanul dă 25-45 m³ la hectar; deci creșterea sa anuală e de 5-9 m³ 3 pe hectar.

Să vedem acum, d-le agent, ce anume calități are castanul și ce ne face să dorim introducerea lui la noi.

Trunchiul castanului ne dă un lemn foarte rezistent și frumos, apreciat de

strugari și de stoleri, fiind-că primește foarte bine lustruirea, lacul și ori-ce culoare. Lemnul lui se deosebește cu greu de cel al stejarului, din care cauză constructorul și dogarul îl apreciază mult. Ca lemn de construcție, durata sa e mai mare ca a stejarului și suportă greutateți mai mari de cât stejarul. În Franța s'au găsit case și biserici construite din lemn de castan, a căror birne după câteva veacuri — așa zice botanistul Bachstein — erau cu totul intacte. Chiar lemnul din rădăcini e foarte propriu pentru strungărie

Fruitele castanului, numite castane sunt bine cunoscute. Prin altoirea castanului aceste fructe devin mai mari și mai gustoase, decât cele cari se găsesc în comerț și cari provin aproape toate dela castani nealtoți. Preparate prin ferbere sau prăjindu-se, ele sunt foarte gustoase și se pot întrebuința ca ciocolată sau cafea. În patria lui din țările de sud, ca Corsica, în unele părți ale Portugaliei, Spaniei și Italiei fructele castanului sunt aproape singura hrană a locuitorilor, din care ei știu găti făină, pâine și un fel de mămăligă.

Se mai face scrobeală și praf pentru toaletă (pudră). Recolta fructelor aproape totdeauna e abundentă, și fructele mai mici, cari nu se pot scate în comerț, sunt o bună hrană pentru porci și cerbi.

Din frunza castanului se estrag diferite culori; scoarța lui, carbonizată, dă un luciu negru, în fine în timpul din urmă aceasta se întrebuințează mult în tăbăcărie, și pe scară întinsă, pentru estragerea acidului galic, care la rândul său în industrie dă colorii și cerneli.

În țară e mare nevoie de materii tanante, dovadă că importul acestora a crescut mult în ultimii 20 de ani. Astfel importul materiilor tanante de tot felul, care se ridică la 1884-1886, la 1.704.396 chlgr. în mijlociu, este acum, după orisă, de 3.568.720 chlgr. (media an. 1899-1901) după ce a fost în 1898, adică înainte de criză, de 5.127.752 chlgr. Importul normal e deci acum de vr'o 5¹/₂ milioane de chlgr., adică de 3 ori mai mare ca acum 18 ani.

În deosebi întrebuințarea pentru estragerea acidului galic pare a deveni un pericol pentru castanii din insula Corsica, căci nu mai puțin de 3 mari fabrici s'au stabilit acolo, decimând puținele masive, cari mai există.

Tratat în crâng. castanul dă, afară de scoarța sa prețioasă, foarte buni pari pentru vie și devine prin aceasta folositor viei, căci, după cum spuneam mai sus, o întovărășește în regiunile ei.

Cred că aceste expuneri sunt de ajuns pentru ca d-v. să dați toată atențiunea acestui arbore atât de puțin cunoscut până acum la noi în țară, și dorese ca acolo, unde clima și solul sunt priincioase dezvoltării lui, să începeți chiar de pe acum încercări cu acest arbore, și după ce veți convinge că isbutesc, veți continua a-l introduce pe o scară mai întinsă, ținându-mă în curent cu rezultatele ce veți obține.

Nu trebuie, domnule agent, să ne scape din vedere de a introduce în cultura noastră ori-ce soi de plante, mai cu seamă din acelea, cari aduc foloase populațiunii de la țară cu puține cheltuieli de producțiune.

Cer de la d v. a pune o firmă voință în executarea celor cuprinse mai sus și nu uitați, că un filosof al Romei a zis, că Soartea ajută pe cei cu voință, dar' trădează pe cei îndărătnici.

Ioan Kallindern,
administrator.

Starea sanitară a vitelor din Ungaria în anul 1901.

După datele mai noue statistice publicate în Anuarul ministerului de agricultură, starea sanitară a vitelor din Ungaria în anul 1901 s'a mai îmbunătățit, față de anul 1900. Îmbunătățirea aceasta a provenit mai cu seamă dela executarea articolului de lege XVII din 1900 prin care s'a împărțit țara întreagă în anumite cercuri, numindu-se în fruntea acelor veterinari (doctori de vite) regești.

În decursul anului 1901 au funcționat cu totul 1012 veterinari, dintre cari 595 au fost regești, 260 administrativi și 157 privați. După noua împărțire fiecare cerc pretorial trebuie să aibă vete-

— În seara de Crăciun umblă cu Turca cam până pe la 10 ore apoi se odihnesc până ce es din biserică mai înainte umblau toată noaptea până ce intra preotul în biserică. După ce au gătat satul de colindat merg cu toții la gazdă unde mănâncă — căci carne au destulă — ear' colorul mic știe găti ca un bucătar. Vi-tavul mare se descolță și-și scoate banii. Din banii aceia are să plătească la lăutari cari pe lângă aceea Mai ospătă vre-o 40 colaci, vre-o 40 bucăți de carne și o sanie de lemne. Lemnele le-au adunat ficiorii din sat, contribuind fiecare om cu câte o bucată. — După ce mănâncă se duce fiecare pe acasă ca să se odihnească ca a doua, zi să poată juca.

A doua zi scot jocul de regulă joacă în mijlocul uliței — în mijlocul satului. Și cătu-i de frumos jocul la Crăciun! mai ales când e zăpadă. Cum ficiorii se întrec, care mai care

să joace mai bine și să strige (descante) mai frumos, mai ales cari au venit din cătănie (miliție) și cari sunt candidați de însurătoare. Fiecare are vriste frumoase în căciuli.

Dar' nici fetele nu rămân mai pe jos; îmbrăcate în peptaruri cu flori frumoase, cu mânecile puțin ridicate (sufocate) sus și cusute cu mătășă frumoasă, cu stărâge, cu spetează, căsă-bace, sfântu numai mai știe cum le zice la florile lor de pe mâneci, cu flori pe cap, cu fâșioni coala făcuți frumoși și cu câte o floare, ce miroasă frumos, la brâu sau în sinul peptărașului, căci hoate, știu ele unde să le pună, ca ficiorii luându-le să se impedece... de nu știu ce! vorbesc și glumesc dulce cu ficiorii mai ales cu aceia, cari le petreceau din șezătoare, și vezi cum e fata?! Aci întreabă, că pui dela gât cine 'i-a făcut, deși ea bine știe că sunt meșteșugul mănitor ei, și că de câte-ori 'i-a descusut până 'i-a tocmnit bine; ba întreabă că

vrista cine 'i-a dat-o, deși ea aseară toată seara a lucrat la ea, ba a pus edera în mijloc și mușcata roată, ba a întors-o și a pus sacșizul și cuit roată, ba nici ea nu mai știe cum a făcut-o, ci o vede că e la el și că îi stă bine cu ea. Și îi mândră ea atunci! Feciorul se face că nu aude nu vede ci începe:

Adă doamne Boboteaza
Și pe preot să ne boteze *)
Și drumul să ni-l deslege,
Ca să mergem la peșit,
La fetele ce-am iubit,
Căci ele pe noi ne-așteaptă
Tot cu foc și cu lumină
Și cu dor dela inimă.

Vezi-!?! Fata știe pentru-ce el a strigat așa. Ei, îi e cam rușine, pune capul în pământ, nu mai aude, nu mai vede nimic, făr' se poartă liniștită mai departe. Ce îndrăzneală să spue el la

*) Până nu dă preotul cu botezul nu e bine ca cineva să meargă în peșite.

rinarul seu propriu, care judecă în prima instanță cauzele, ce se țin de starea sanitară a vitelor. Veterinarii acestia stau sub supraveghierea alor 7 inspectori cercuali pentru starea sanitară a vitelor.

Boalele, cari au trebuit înșinate ministrului de agricultură în anul 1901, au fost: ciurma de vite orientală, boala de splină, turbarea, mucoarea, boala de gură și de picioare, boala lipicioasă de plumăni, bubatul oilor, aprinderea părților genitale, rila, gâlcile la porci, ciurma porcilor și a bivoliilor. Dintre aceste ciurma de vite orientală și aprinderea părților genitale nu s'a ivit nicăiri.

Intre celelalte boale s'a constatat o scădere la mucoare, la boala de gură și de picioare, la boala lipicioasă de plumăni și la ciurma porcilor, ear' o creștere mai mare s'a putut constata la boala de splină, turbare, bubat și rila.

Cu totul s'au îmbolnăvit de boale lipicioase:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901
Cai . . .	7326	8123	(mai puțin) — 4203
Vite cornute	7425	11 059	(mai puțin) — 3634
Oi . . .	21 699	23 573	(mai puțin) — 1874
Porci . .	234 389	300.349	(mai puțin) 66 010

Despăgubirea dată de cătră stat pentru vitele molipsite de boale lipicioase și omorite, precum și pentru nimicirea lucrurilor molipsite a fost următoarea:

Pentru vitele molipsite de boala lipicioasă de plumăni și apoi nimicite s'a dat o despăgubire de 36,941 coroane 17 bani; patru cai mucoși nimiciti 12,202 cor. 24 bani; pentru cai presupuși de a fi mucoși 5412 cor. 26 bani; ear' pentru lucruri nimicite: hamuri, frâne, șele etc. 4089 cor. 14 bani sau laolaltă 55,644 cor. 81 bani.

Măcelării publice pentru tăiatul vitelor au fost în anul 1901: 2093; stațiuni pentru încărcatul vitelor: 1162, ear' târguri de țeară s'au ținut în 1300 de sate și orașe.

Schimbul animalelor în anul trecut a fost mai viu, ca în anul 1900. În asemănare cu anul acesta (1900), s'a ridicat prețul porcilor și al oilor, într'o măsură mai mică s'a ridicat și al vitelor de rudă și de tăiat. A scăzut espor-

tul (vinderea în străinătate) vitelor de tăiat și al cailor de lucru; a mai scăzut și importul (cumpăratul din străinătate) vitelor de tăiat și al oilor, însă a crescut esportul porcilor.

Esportul animalelor vii în străinătate a fost:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
Vite de tăiat	269 716	273.579	—	13 446 = 21.3%
Oi și capre	205 340	131.671	+	73.699 = 55.9%
Porci . . .	611.256	484.991	+	126.265 = 26.6%
Cai de lucru	42 091	49.142	—	7051 = 14.3%

Importul animalelor vii în străinătate a fost:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
Vite de tăiat	49 486	62.952	—	13.466 = 21.3%
Oi și capre	10.657	14.931	—	4274 = 28.6%
Porci . . .	105.121	85.128	+	20.283 = 23.8%
Cai de lucru	481	474	+	7 = 1.5%

Esportul cailor s'a făcut în următoarele țări:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
În Austria . . .	13.294	15.114	—	1920 = 12.6%
> Germania . . .	2653	2360	+	293 = 12.4%
> Italia	13.315	13.019	+	296 = 2.2%
> Franca	2541	2441	+	100 = 4.1%
> Rusia	182	105	+	77 = 73.3%
> România . . .	1723	1852	—	129 = 6.9%
> Sârbia	228	545	—	317 = 58.1%
Africa (col. engl.)	6905	8507	—	1602 = 18.8%
Africa (col. port.)	—	1797	—	1797 = 100.0%
> Turcia	972	685	+	287 = 41.9%
> Alte țări . . .	278	2617	—	1339 = 51.1%
La olaltă . . .	42 091	49.142	—	7051 = 14.3%

Scăderea esportului la cai a provenit de acolo, că anul trecut s'au esportat mai puțini cai în Austria și în coloniile engleze din Africa, ear' în coloniile portugeze esportul acelor a încetat cu totul. În alte țări însă se poate vedea oare care creștere în ceea ce privește esportul de cai.

Esportul vitelor cornute, cu deosebire al celor grase, a fost următorul:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
În Austria . . .	228.172	231.801	—	3129 = 1.3%
> Germania . . .	38.513	35.854	+	2659 = 7.5%
> Helveția . . .	2986	1754	+	1232 = 7.4%
> alte țări . . .	45	4670	—	4625 = 9.9%

Esportul boilor s'a ridicat cu 1075 capete, al vitelor de rudă cu 5330 capete, al vițelilor cu 2982 capete, din contră esportul bivoliilor a scăzut cu 1045 capete.

Taci și nu te sfătoși,

Că și tu-ajungi a peți.

Altul, care n'are nici un pic de drăguță, adevă el ar fi vrut, dar' fetele nu s'au învoit, ca să nu tacă și ca să-și răsbune pe ele începe:

Câte fete sunt la noi,

Toate s' bune de oimpoi,

Toate fetele de-aci

Sunt bune de îmblăcoi.

(Va urma).

GLUME.

Pe stradă.

Tândală. De ce umbli cu doi peni în mână?

Păcală. Am fost în piață. Soacră-mea zicea ieri, că și-ar fi dat o jumătate din vieață pentru un pepene și eu am grăbit să iau doi.

Esportul oilor și al caprelor a crescut față de anul 1900 cu 73,669 capete, ear' al mieilor și al ieșilor cu 10 503 capete. Acest esport a crescut față de Austria, România și Franca, a scăzut față de Helveția, ear' față de Anglia și Belgia a încetat cu desăvîrșire.

Esportul porcilor s'a îndreptat mai cu seamă spre țările tinătoare de Austria. Acela a fost următorul:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
Porci grași	427.089	355.389	+	71.700 = 20.1%
Jumătate grași	832	2203	—	1371 = 62.2%
Porci de rudă	182.282	127.312	+	53.970 = 42.3%
La olaltă	609 213	484 904	+	114 304 = 23.5%

Dintre porcii espedați în Austria 127,644 capete au fost espedate din țirgurile dela Rab și Steinbruch (Köbánya).

Importul de porci grași s'a făcut numai din Sârbia, care a importat la noi 104,041 capete, față de 80,974 capete din anul 1900 și față de care s'a arătat o creștere de 23,067 capete. Importul porcilor de rudă din Sârbia în anul trecut a încetat cu totul.

Ioan Georgescu.

Știri economice, com. industr. jurid.

„Concordia” societate comercială pe acțiuni în Sibiu și-a ținut a V-a adunare generală ordinară Sâmbătă în 13 Decembrie 1902 la 10 ore a. m. fiind prezenți 39 acționari, cari reprezentau 134 acțiuni proprii și 209 acțiuni prin plenipotență cu 101 voturi.

Propunerea direcțiunii cu privire la lichidarea societății, care a pierdut peste jumătate din capitalul ei, se primește după o desbatere mai îndelungată cu 86 din 101 voturi, și se încredințează direcțiunea cu ducerea la îndeplinire a deciziunii.

Comitetul de supraveghere a fost reales pe un nou period de 3 ani în persoanele d-lor: Dr. Vasile Bologa, Dr. Miron Cristea, Ioan Crețu, Nicolae Penciu și Dominic Rațiu.

Proiectul de lege pentru colonisări este deja pregătit în ministerul agriculturii și împreună cu întinsele sale motive se va înainta spre desbaterea unei anchete de specialiști din țeară. Asupra actelor se păstrează secret, atât în minister cât și între membrii anchetei, ca nu cumva prin aducerea în publicitate înainte de timp să se zădărnicescă realizarea reformei ce se pregătește.

Starea fondului regnicolar pentru colonisări era la finea anului 1901 de 6,206 558 cor. Anume:

În imobilia	2,531.246 cor.
> mobili	208.197 >
> pretensiuni	2,958.314 >
> bani	508.799 >

În anul trecut s'au cumpărat în scopul colonisărilor: proprietatea contelui Iuliu Andrásy dela Murș-Ludoș 2314 jug. cu suma de 444.601, proprietatea dela Murș-Ludoș a lui Ecken Sándor de 1408 jug. cu 123.759 cor. bani gata și 10.300 rentă anuală, proprietatea baro-

un sat întreg ce gând are el, dar' cu toată rușinea, tot pare că se simte puțin mai ușoară. La strigătura acestuia unul care e încă numai jăbârdan (nu-i ajuns la soarte) îi răspunde:

Foaie verde de călcele

A venit și dulcele,

S'auzi cum strigă feciorii,

Că și trimite pețitorii

Pe la fetele din sat

Că ei sunt de însurat,

— Foaie verde mărăcine

Nu vă măritați copile,

Căci fetele măritate

Sunt ca florile călce,

Și fata cea măritată

E ca floarea scuturată,

Floarea tot mai înflorește,

Dar' voi tot nu-ți mai fi fete.

Ear' altul care și el are gând de însurat zice:

Țineți măi sfătoase gura

C'o să le-ajungi și tu urma,

nesei Rothenthal dela Kolozskára de 1009 jug. cu 246.624 cor. Estensiunea tuturor posesiunilor ce se află în manipularea fondului pentru colonisări — împreună cu proprietățile cumpărate în anul trecut — este de 21,429 jug., dintre cari în Ardeal 15.428 jug., iar în comitatul Carag-Severin 6201 jug.

Băncile populare. Din statistica făcută la ministerul instrucțiunii din România asupra băncilor populare, rezultă că în ultimii doi ani s'au înființat 700 bănci populare în diferitele comune din România.

Pescuitul scumbriilor (hirincilor) în Yarmouth (Anglia) s'au prins 52 mil. 900.000 scumbrii în valoare de 500.000 marce.

Al șaptelea congres internațional de agricultură se va ține la Roma în 19 Aprilie 1903.

Din prorociile lui Falb Faimosul Dr. Falb, cunoscut prin prezicerile sale meteorologice, nu se descurajează de loc și urmează a proroci timpul pentru 1903.

Luna Ianuarie, zice el, va începe cu timp uscat; după aceea vor fi câteva ploii și în cele din urmă zăpadă.

Februarie va fi uscat, aproape fără ninsoari.

În luna Martie va ninge mult; în ultimile 8 zile ale acestei luni vor fi geruri mari.

Aprilie va fi ploios și Maiu va aduce ploii torențiale și inecuri.

Iunie va fi la început uscat, dar în a doua jumătate vor fi multe furtuni.

SFATURI.

O apă excelentă contra mătrefii se face în modul următor: frecăm pământul pe cap mai de multe ori pe săptămână cu o fluiditate, care se compune din 150 grame apă destilată, 100 grame spirt rectificat, 10 grame tinctură de arnică și 10 grame amoniac cu acid carbonic. Din amestecul acesta vărsăm ceva în mână și ne frecăm pe cap.

Cartofii ca nutreț pentru porci sunt buni, numai nu trebuie dați cruzi. S'a dovedit, că cei opăriți le priesc mai bine ca cei ferți. Ferți ori opăriți, ei trebuie dați proaspeți și dumicați, altminterlea se mistue puțin din ei.

Aduceți-vă aminte de paseri! Iarna e grea și păsăricile, cari la primăvară și la vară au să ne curețe pomii de atâtea insecte stricacioase, se apropie de locuințele omenești. Multe sfirmituri cad și din masa celui mai sărac plugar, adunați-le și dați-o parte și bietelor paseri, cari răsplătesc însutit această mică binefacere.

FELURIMI.

Poporația Chinei. În urma răscoalei boxerilor, răscoală, care a provocat intervenirea statelor europene pentru a o liniști, China a rămas să plătească acestor state mai multe milioane de taeli drept despăgubire de războiu.

Pentru a se pute scoate aceste milioane, guvernul chinez va supune la nouă dări populația imperiului și pentru acest scop guvernul chinez a fost nevoit să facă recensământul populației pentru a pute stabili suma, la care va trebui să fie impus fiecare locuitor. Din acest recensământ reiese, că în imperiul chinez sunt 426,447.625 locuitori pe un teritor de 11,081.000 kilometri pătrați, ceea ce revine la 38, 7 locuitori pe chlm. p.

Animale pitice. Nu sunt numai oameni pitici, ci și animale. Așa un crescător de cai din Milan are doi poni, a căror înălțime nu e decât de 61 centimetri.

Acești cai pitici sunt înhamăți de obicei la o trăsurică, un fel de jucărie, care provoacă curiozitatea tuturor Milanезilor.

La Berlin este cunoscut un elefant pitic de Sumatra, care n'are decât un metru înălțime și cântărește numai 80 de kilograme.

În Persia există o rasă de cămile minuscule, a căror talie nu trece de 50 centimetri.

Măniile regale. Regii, ca și simplii muritori, nu sunt scutiți de mânie. Estă câteva luate la întâmplare dintr'o revistă engleză:

Eduard VII. suferă de mania cântăririi. El are o basculă automată în fiecare din castelele sale și ori-cine vine să i facă o vizită trebuie să se cântărească la sosire și la plecare după ce a stat câțiva timp acolo.

De obicei, oaspeții regelui sporesc totdeauna în greutate. Asta dovedește că mâncarea e bună.

Grațioasa regină Alexandra are un alt mic tic destul de ciudat: moneda pe care o pune în punga ei trebuie să fie strălucitoare ca o oglindă. Așadar ea nu lasă să intre în pungă nicidecum nici o livră sterlingă, nici un shilling, nici un penny, care să nu fi fost mai înainte frecată și lustruită ca un parchet.

Dacă cumpără ceva într'un magazin și i se dă rest, ea nici nu-l atinge măcar, sau îl lasă, ori roagă pe dama sa de onoare să i păstreze acei bani până ce vor fi fost lustruiți.

Curioasă de asemenea e și mania regelui Portugaliei, el nu poate bea de două-ori din același pahar, nici să golească o cupă până la fund.

Așa că, de îndată ce a stins cu buzele marginea unui pahar, el trebuie repede înlocuit și umplut din nou.

În sfârșit Tarul are și el o manie: El nu poate dormi decât într'o păreche de cearceafuri dintr'o pânză foarte fină, țesută în special pentru el și având monograma sa.

Copil crescut de o ursoaică. E o istorie americană, se pricepe după titlu și o povestesc ziarele din New-York.

Doi vânători găsiră într'o pădure la Gordon Heights, regiune muntoasă în Pensilvania, o ursoaică jucându-se cu un copil foarte murdar și pe jumătate gol. Curioșii vânători se apropiară și recunoscură în copil pe fiul unui locuitor din satul lor.

Copilul fusese răpit cu câteva luni înainte de un individ, care era amoresat de mama lui, dar de care fiind respins, voise prin acest chip să se răsbune pe dînsa.

Înzadar părinții desperați căutară copilul pe care-l credeau mort.

Vânătorii uciseră ursoaica și luară pe copil, pe care-l duseră la părinții lui.

Sărmanul copil, care avea doi ani în momentul răpirii, uitase deja să vorbească și urla ca un urs; nu știa nici să stea drept, ci mergea d'abușele.

Neamțul la bătaie.

În graiu moldovenesc.

În vremea războiului cu Turcii, nu s'cum se făcuse, că trecea pe aici un Neamț, care se ducea la Plevna să lupte, așa numai de dragul de a lupta. Era tinăr — și se vede că nu prea știa bine ce-i războiul... Era pregătit cum trebuie, ținea capul sus și călca dirz de tot. Da avea cu dînsul și un câine, care se tot ținea 'n urma lui. Un Român n'are de lucru și-l întreabă:

— Un-te duci Neamțule?

— La patalie! — răspunde el tare, cu glas reschios și tropăind falnic.

— Da cănele la ce l-ai luat?

— Ca să taie Turcu', făcut șniț și dăt lui și munănci! — răspunde el și trece iute înainte, țanțoș, cu nasul pe sus...

Românul se uită, gândindu-se mirat: »Ce să fie acela șnițel? Pe semne un fel de cârnaț... Auzi, să hrănească cănele cu cârnaț din carne de Turc!...

După război, prind a se întoarce soldații — și își de-acasă, tot se 'ntur-lucă cu dîșii să le istorisească de pe acolo. Se povesteau multe.

Odată, spunea unul cum într'o vreme mântuise proviziile și era să piară soldații de foame. Umblau prin ogoare să strângă păpușoi și mâncău grăunțe crude-așa... Toamă atunci Românul nostru vede pe Neamț, care se 'ntorcea și el dela război, — dar' făr' de câine, — pășind încet, cu nasu 'n gios, supărat de mai-mai plânga. Românul cât pe ce să nu-l mai cunoască. Și ca să se'ncredințeze, îl întreabă:

— De unde vii, Neamțule?

Neamțul tace o leacă, — apoi răspunde, plângend, cu glas șvilit, schimbat:

— Di la patalie!...

— Da cănele unde ți-l?

Neamțul plânga și mai tare:

— Eu avut foame! Taie pi dînsu, făcut șniț și muncaat...

CRONICĂ.

AVIS. La numărul de astăzi a dăturăm și mandate postale pentru abonenții noștri, ca să poată trimite taxa de abonament. Cetitorii noștri, convinși despre folosul, ce li-l aduce cetirea „Foi”, vor lucra într-acolo, ca și alții din cunoscuții lor să aboneze „Foia Poporului”, care e pusă în serviciul cărturarilor noștri dela sate. Cu acelaș mandat pot trimite mai mulți abonamentul.

Alegere de protopop. La alegerea de protopop gr. or. săvârșită luni în Brașov, au fost doi candidați: d-nii *Vasile Voinea* și *Traian Meșianu*. Cel dintâiu a intrunit 60 voturi, ear' cel din urmă 5.

Convocare. Adunarea cercuală a despărțământului Aiud, spartînător reuniunii învăt. gr. cat. din arhidieceza de Alb-Iulia și Făgăraș, prin aceasta se convoacă în comuna *Beldiu* pentru a 3 a zi de Crăciun — 9 Ianuarie n. 1903 dimineața la 9 ore. La finea ședinței va fi masă comună. Doritorii a participa sînt rugați a se înștiința domnului *Iosif Rațiu*, invătător în Beldiu p. u. *Tövis* până în 5 Ianuarie 1903. Coverta 80 or. Teiuș, în 17 Decembrie n. 1902. *Cornel Crișan*.

Inmormântarea lui Mihail Andreica s'a făcut Miercuri la 17 Dec. n. în Câmpeni. Serviciul divin funebru s'a săvârșit în casa răposatului de protopopul *Romul Furduiu* și de parochul *Nicolae Palade*, ear' cântările le-a executat corul meseriașilor din Câmpeni. După săvârșirea serviciului, cortegiul plecă spre cimitier. Coseciugul cu osămintele defunctului era purtat de patru volnici, urmau membrii familiei, rudeniile, poporul din Câmpeni și din satele din prejurime. În număr frumos a fost reprezentată inteligența română din *Certege*, *Biatra*, *Schodol*, *Ponorel*, *Roșia*, *Albac*, *Vidre* și cu deosebire din *Abrud*. În biserică a ținut cuvîntarea funebrală protopopul *Furdui*, ear' la mormînt parochul *N. Palade*. Din partea inteligenței a ținut un mișcător discurs dl *adv. Laurineșiu Pop*, din *Abrud*, arătînd durerea ce o încearcă toți *Românii* prin pierderea eroicului tribun de odinioară. Era mișcător să vezi, cum în tot decursul drumului dela casa mortului și până la cimiter, după coseciug mergea adănc mișcat fostul soț de arme al lui *Andreica*, tribunul *Clemente Aiudeanu*. Osămintele lui *Andreica* au fost așezate în apropiere de mormîntul tribunului *Corcheș*.

Atacat de tâlhari. Locuitorul *Rusalin Tomescu* din *Botinești* (com. *Carag-Severin*) a fost atacat Marți în 9 l. c., pe când se întorcea dela *Lugoj* acasă, de 4 tâlhari, cari l-au tras jos din căruță și după ce l-au bătut stranic i-au luat căciula și banii (7 coroane) și apoi l-au aruncat în șanțul drumului. Casul s'a întemplat în valea dintre comunele *Birna* și *Sarazani*. *Tomescu* a fost aflat mai mort în șanț. Dinsul a spus, că pe doi dintre tâlhari i-a recunoscut. Gendarmeria caută pe tâlhari în ruptul capului.

† **Iosif Schlacher**, fost comandant al regimentului nr. 31 (*Strelți*) din *Sibiu*, a răposat în *Grat*, unde era general. Răposatul a fost un om bun, prieten al *Românilor* și cetia totdeauna cu plăcere „*Tribuna*”, foia partidului național român.

Neurolog. În *M. Frata* a răposat la 12 Decembrie n. octogenarul preot unit *Teodor Iulian* în vîrstă de 77 ani și în al 48-lea an al preoției și fericitei sale căsătorii. Inmormîntarea s'a făcut la 15 Dec. în cimitirul bisericii gr. cat. din *M. Frata*. Pe răposatul îl jelesc: *Reveca Iulian n. Pasou*, ca soție, *Pavel Iulian*, frate, *Alexandru*, *Amalia*, *Niculae*, *Aurel* și *Ludovica* ca fii și fiice, doi gineri, trei nurori și 20 nepoți și nepoate. Răposatul *T. Iulian* a fost unul din căpitaniii batalionului format după 11 Martie 1849 de *Axenție Severu*. Cu acest batalion trecu *Axenție* la 12 Martie dela *Mihalț* la *St. Imbru* și în 20 Martie dela *Șard* la *Gura Ampeișei*, pentru a se concentra și uni cu *Muntenii* și *Moșii Iancului*. S'a ținut la spatele fortăreței dela *Alba Iulia* până la *Șolmuș*. Astfel a fost posibil, ca locuitorii din ținutul *Abrudului*, *Roșiei* și al *Câmpenilor* să nu fie infestați de insurgenți, decât la fine putai *lunei Maiu*, când venise *Haivani* din *Munți*.

Aproape deodată cu tribunul *Andreica*, a răposat și căpitantul *Iulian*, martori ai timpurilor viforoase și luptători neînfricați pentru cauza cea mare a libertății și egalității naționale. — Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată.

— *Eulampiu Negrea*, preot român gr. or. din *Feldioara-Săcuiască*, a încetat din viață în 5/18 l. c. în etate de 29 ani. Inmormîntarea i'a fost în 7/20 l. c.

Femei cu drept de alegere. Ministrul de justiție danez *Alberti* a propus în parlament un proiect de lege pentru reforma legii comunale din *Thorsbavn* din insulele *Feröa*. După această reformă, femeile vor pute fi alese în consiliul comunal.

Fundațiuni. În *Galați* a murit *D. I. Frigator*, de origine din *Săcelele Brașovului*, care a lăsat prin testament următoarele fundațiuni pentru oraș: 60.000 lei pentru construirea unui local de școală; 55.000 lei pentru construirea unui asil pentru săraci; 3.000 lei pentru cantinele școlare. Ministerul de interne a autorizat comuna *Galați* să primească toate aceste legate.

Un om omorît de zăpadă. Primăria din *București* a dat ordin, ca proprietarii sau chiriașii să curețe zăpada de pe acoperișuri, pentru ca să nu se întemple vre-o nenorocire, căzînd grămezile înghețate în capul trecătorilor. Această ordonanță însă nu a fost respectată. Urmarea a fost, că *Vineri* un tînăr funcționar dela căile ferate rom. s'a nenorocit. Pe când trecea pe bulevardul *Academiei*, prin fața otelului *Bristol*, deodată un bloc de gheață se desprinde dela marginea acoperișului și-i cade în cap. Funcționarul cade la pămînt acoperit de sfărîmăturile zăpezii tare ca gheața. Ridicat de jos, nefericitul avea craniul zdrobit. Transportat la spitalul *Colțea*, nefericitul expiră în odaia de gardă.

Esposiție de industrie casnică. Societatea Doamnelor române din *Bucovina* (secția pentru industria de casă) a aranjat în magazinul de covoare al firmei *Filii lui Berciu Wender*, strada domnească Nr. 9 o esposiție de lucruri de industrie casnică națională română. Această esposiție e bogată în lucruri de un gust și de o frumuseță rară.

O știre tristă. Din foile maghiaro-jidovești din *Budapesta* aflăm rușinoasa veste, că *Românii* din *Herman* (lângă *Brașov*) au telegrafat ministrului *Szöll*, spunîndu-i că au încuiat biserică și nu mai lasă pe preotul lor întrînsa. Foile acelea străine mai spun, că cearta între poporeni și păstorul sufletesc durează de mai multă ani, dar s'a înăsprit în timpul din urmă în urma unei bătăi întemplate chiar în sfînta biserică. E trist, decă lucrurile au ajuns până acolo, încât în afaceri de ale noastre să căutăm scut la străini.

Moartea în slujbă. Un biet soldat din garnizoana *Alba Iulia* a fost pus sentință la un post mai îndepărtat. După cum se vorbește, cei doi mai au uitat de el a-l s'umbra la terminul prezoria și atascat fiind de atrejuicul ger, ce domnește, a dat semnul prezoria prin aceea, că și a descărcat toate patroanele ce le avî la dînsul, toate înzadar. Mai tîrziu îl afară înghețat. Șermanul soldat a preferit să moară, însă nu și a părăsit locul. Acum s'a introdus cercetare aspră contra tuturor celor pécători în treabă.

Un nevinovat în temniță. În orașul *Kassel* a fost eliberat deunăzi din temniță elsmarul *Iacob Bohrein*, care a stat nevinovat în temniță 9 ani de zile, acuzat fiind pentru omor și condamnat la temniță pe viață. În zilele trecute s'a insinuat ad-vărat l'ucigaș și astfel s'a constatat nevinovăția lui *Bohrein*. Dinsul va primi despăgubire în bani pentru cei 9 ani petrecuți în temniță. Dar' *Bohrein* a îmbetrînit în cei 9 ani, a devenit melancolic și nu va mai fi bun de nimic. *Greșala* judecătorilor l'a nimicit.

Escesele din cafeneaua „Corso” și vice-comitele „*Drapelul*” serie următoarele: Comuniștii cu plăcere, că dl vice-comite al com. *Carag-Severin*, dl *Carol Flaka*, a împărțit dlui *Coriolan Brediceanu*, care a interpelat în congregațiunea com. extraordinară în afacerea esceselor din cafeneaua „*Corso*” (*Lugoj*), întemplate în 8 și 12 l. c., când au fost arse și 2 esemplare din „*Drapelul*” (vezi numărul 137 și 140 al „*Drapelului*”), că a îndeplinit cererea interpelantului, ca din oficiu să se facă arătare prin organele orgănești contra oficerilor, cari au comis escesele. În acest înțeles s'a și făcut arătarea la forurile competente, ceea ce s'a luat cu satisfacție la cunoștință.

Mare nenorocire pe Murș Catastrofa îngrozitoare s'a întemplat în săptămîna trecută pe *Murș* în apropiere de comuna *Valea mare*. Mai mulți oameni tălau gheața pe *Murș*. Șase muncitori din *Valea mare*: *Avram Todorescu*, *Ioan Todorescu*, *George Pasou*, *Silviu Onou*, *Teodor Veranescu* și *George Barbu* lucrau unul lângă altul. Deodată gheața s'a rupt și toți șase au căzut în apă. O tablă mare de gheață i-a acoperit cu totul. Ceialalți locuitori observînd catastrofa, au alergat repede spre ajutor, dar înzadar au ridicat tabla de gheață, căci n'au mai aflat sub ea pe nimenea. Au perit toți cei 6 muncitori în valuri. Două cadavre au fost aflate sub apă și trase la mal. Pe ceialalți patru nu i-au aflat nici vii nici morți. S'a pornit cercetare și s'a dovedit, că cei 6 oameni au căzut victimă propriei lor negrijii.

Din *Coroi Sîn-Mărtin* ni-se scrie drept răspuns la cele zise în nr. 46 al „*F. Pop.*”, că orășnicul e un om cum se cade, nu cum e prezentat în scrisoarea aceea. Aceasta cu atât mai virtos, că preotul de acolo nici n'ar suferi pe un om necorespunzător în serviciul bisericii.

Inghetată de frig. Vineri în 19 n. au îngropat în Cluj pe Ozintz, păzitor de linie ferată (bakter). Acesta în zilele trecute, după-cum se scrie, a fost în slujbă pe linia ferată 26 ore neîntrerupt. Trenurile, cari veniau și se depărtau, nu 'i-au permis să intre în bordeiul său, ca să se încălzească. În frigul cel mare de 20° a căzut jos fără simțire și până a venit medicul, ca să-i dea ajutor, nefericitul murise înghețat de frig. A lăsat după sine o soție și 4 copii minoreni. S'a pornit cercetare în această afacere, căci e de necrezut, ca cineva pe frigul din zilele trecute să stea sub cerul liber 26 ore neîntrerupt.

Monumentul lui Cosma. La mănăstirea Cernica de lângă București s'a inaugurat monumentul ridicat prin inscripție de ziarul „Universul” viteazului Iorgu Cosma, fost sergent în timpul războiului, apoi făcând călugăr la schitul Ciolanu din jud. Buzeu și care venind anul acesta la 10 Maiu a defilat cu armata, dar răcind din cauza ploilor și neavând unde să caute adăpost a murit noaptea în Asilul săracilor din București. La inaugurare a asistat o mare mulțime de lume.

Inima de mamă. Una din acele nenorociri, cari egudue inima omenescă și face să se turbure mințile, s'a întâmplat unei mame nenorocite, Maria Anibal, din comuna Mărgineni, județul Iași. În interval de 8 zile, ea a văzut cu groază cum scariată, aceasta teribilă boală decimătoare pentru copii, 'i-a răpit pe cei trei copilași dela sinul ei. Durerea, ce a încercat nenorocita femeie, a atins o atât de mult, încât, acum două zile, perzându-și și unicul fiu, care îi mai rămăsese, înnebuni de supărare. Simțitoarea și nenorocita femeie a fost transportată și internată în ospiciu.

Cârcîma. Tinărul Nicolae Sipoș din Udvard fusese într-una din zilele trecute la țezătoare, unde a petrecut până pe la orele 11. Cu o seară mai înainte rămânând dator la birt cu o sumă oarecare, și neavând bani să plătească, a socotit să lu e niște curci dela părinți, cu cari să 'și plătească datoria. Făcând șgomot în curte, bătrânul Sipoș a ieșit cu pușca afară, să vadă ce se petrece. Văzând, că mișcă cineva prin curte, descărca pușca și nimeri. Eșind apoi cu o lampă, văzând cu groază, că 'și-a împușcat propriul său fiu. Nicolae Sipoș a murit pe loc, ear' bătrânul s'a prezentat singur la gendarmerie.

Anghina. Din Moșnița ne scrie corespondentul nostru, că acolo bântue între prunci boala de gât. Până acum au murit trei.

Cu inima în partea dreaptă. Femeia lui Vasile Gliganu din Suciag s'a dus mai deunăzi la clinica din Cluj, unde s'a jeluț doctorului, că nu știe ce are. Doctorul Purjesz a constatat, că nu suferă de nici o boală serioasă, în același timp însă a descoperit, că femeia are inima în partea dreaptă. Dealtminteri femeia, care e în etate de 56 ani, e volnică și are 6 copii.

Doi moși. Din Caila (com. Bistrița Năsăud) ni se scrie, că acolo a răposat un moș de 108 ani. 54 de ani a gustat amarul iobăgiei. Toată viața lui s'a fost sănătoasă și plină de înțelepciune. Cu 14 zile înainte de moarte a ascultat sfânta slujbă la biserică.

— Din Târnova (Bănat) ne scrie abonentul Ioan Voina, că acolo a murit Ioan Păun în etate de 122 ani. De când 'i-a murit nevasta s'a mutat dela sălăgul din țarină în sat. Bolnav nu știe nime să îi fi fost

Cărți postale ilustrate, pentru sărbătorile Crăciunului și Anului nou se află la librăria Ioan I. Ciurou din Brașov. Ele s'unt artistic executate având fiecare pe ea câte un frumos vers de felicitare. Bucata se capătă cu 6 bani la librăria numită.

Rușine. Din Turda ni se scrie: Fiind țirg de săptămână în orașul Turda — am venit, ca să-mi cumpăr ceva pentru lipsele casei. După-ce 'mi-am târguit, am intrat într'un birt, unde erau la o masă lungă vre-o 13—14 țărani din sus de Turda, cum le zicem noi „Pădureni”. Eu m'am pus singur la o măscioară de o parte.

Odată numai unul dintre ei întrebă, că ce s'a întâmplat cu subnotarul dela Agriș, de e suspendat?

Unul dintre ei apoi le-a spus celorlalți cu deamăruntul toată istoria, precum urmează:

Subnotarul acela a făcut arătare în contra preotului din Mierău la Consistor, pentru multele-i greșeli. Preotul s'a supărat rău pe subnotar și 'l-a denunțat la pretură, că subnotarul e corespondent al „Foii Poporului”, că agită în contra statului și a Maghiarilor pe Români, și multe altele de felul acesta, căci cu alte cele nu 'i-a putut strica subnotarului, căci e un om foarte drept și de omenie, și pentru acesta mare păcat că abonează „Foia Poporului” — a fost suspendat și a rănduit protoprețoarele cercetare disciplinară în contra subnotarului. S'a ținut cercetare în ziua sfintilor Arhangeli și preotul, preoteasa și 6—7 martori, pe cari 'i-a adus preotul în contra subnotarului — au lăsat sf. biserică și au alergat pe la legi; însă nu 'i-au aflat cu nimica vinovat pe subnotarul, ci numai cu „Foia Poporului”, pentru care se va ține o altă pertrastare.

Auzind eu acestea — m'am scărbit și am întrebat, că cum îl cheamă pe subnotar și pe preot? 'Mi au zis că: pe preot Gavrilă Micu și pe subnotar Vasile Ciortea, și cu aceasta m'am depărtat.

C. D.

Absolvat de pedeapsă. Nevasta lui Brisch din Nagy Maros fugise la Budapesta, unde se încieco a cu un prăpădit de seama ei. Bărbatul ei legiuit 'i-a ertat greșala și mergând la Budapesta a chemat-o eară acasă. Ea 'i-a spus însă, că 'și-a aflat altul — al treilea — cu care vrea să plece la Italia. Desnădăjduit și amărît, a scos un revolver și a împușcat-o, fără de a-o omori. Curtea cu jurați 'l-a declarat nevinovat, și cu drept, căci asupra unui animal 'și-a îndreptat revolverul.

Noroc în nenorocire. Gavrilă Moțigan din Mădaraș s'a nenorocit la mașina de imblătit, care 'i-a smuls brațul stâng, așa că după trei zile de chinuri a murit. Stăpânul lui 'l-a fost asigurat la „Cassa muncitorilor”, el însuși s'a fost asigurat la o bancă, așa că biata văduvă rămasă cu o mulțime de copii a primit un ajutor de 800 cor. — M. Begyes din Nyirbéltelek, servitor, a fost strivit de o grindă, rămânând mort. Fiind asigurat la „cassa muncitorilor”, văduva lui a primit un ajutor de 400 cor. (În numărul viitor vom începe publicarea Instrucțiunii despre „Cassa de ajutorare a muncitorilor” întemelată de stat, la care își poate asigura un muncitor pentru anii bătrâneții chiar și pensiune lunară. Red.)

Prea târziu! Directorul financiar din Timișoara a propus să se steargă 49.000 cor. restanții de dare dela 4000 de nenorociți, pentru-că și așa nu li-se poate lua nimic.

Pretură nouă în comitatul Sibiiului. Ministrul de interne s'a învoit, ca pretura Sibiiului să fie împărțită în două. Se anul preturei celei noue va fi în Cienădie. Primpretorul cel nou își va ocupa postul la 1 Iuliu 1903.

O ordinațiune nepotrivită. Din Bruznic (comitatul Caraș-Severin) ni se scrie: Comuna noastră e situată în mijlocul pădurilor și împărățiată pe dealuri. Aici se întâmpla mai o furătură mai alta, mai un omor mai altul și alte lucruri și mai mari; chiar la mine au venit hoți în 3 rânduri să mă jefuiască, însă având întărituri mari la case am scăpat până acum. De 3 ori au atentat și la viața mea, ba chiar odată ziua la amezai a pușcat la mine pe fereastră și chiar la sfânta biserică nu am îndrăznit a merge fără revolver.

Acum de curând ne-am trezit, că vine o ordinațiune dela protopretorul din Birchii, ca fiecare om să 'și împuște cânele și cari nu 'l vor împușca, vor fi aspru pedepsiți. Oamenii noștri au apelat la vicecomitele din Lugoj, dar toate izzădar; au mai telefonat, dar rezultatul a venit ca să se împuște câinii bieților oameni. Unii oameni 'i-au pușcat, ducându-și la mormintele vitelor, alții 'i-au dus prin comunele învecinate ca să 'i scape de perire. Sperăm, că autoritățile noastre vor reveni asupra acestei ordinațiuni, care dacă se va duce în deplinire, va cauza multă pagubă oamenilor. *Mihail Rubinovicu*, preot român.

Condamnări. Ioan Lalu din Sadu s'a împotrivit păzitorului de câmp, care a vrut să 'l zălogească. El a fost condamnat la închisoare de 8 zile.

— Petru Cutean din Șugag a furat de cincisori. Fiind numai de 13 ani, a fost condamnat numai la 8 zile închisoare.

— Adam Stefan din Apoldul-mare a rănit greu cu o peatră pe văduva Maria Greguș, pentru că copilul acesteia 'i-a spart o fereastră. El a fost condamnat la 14 zile închisoare și 20 cor. în bani.

— Trif Brânzeiu din Cioleova, care 'și-a implantat cuțitul în avocatul Cornean din Oravița, a fost condamnat la 5 ani temniță grea.

Negrijă. În comuna Măgura a pus țăranul G. Harțag pe vatra din casa lui S. Barna, la care se afla un pachet, cu dinamită pe vatră. Dinamita a explodat și proprietarul casei a fost greu rănit.

Steagul Maghiarilor din București. Reuniunea maghiară de muzică din București cu porecla „Sfântul Ștefan” voinde să se provadă cu un steag maghiar tricolor, în lipsa de mijloace s'a adresat către publicul maghiar dela noi pentru ajutoare. Colecta s'a început și banii încep. Pentru scopurile naționale ale Maghiarilor din România, liberalul guvern al României permite colecte, pe când nouă Românilor de aici, cari nu s'ntem venitori, guvernul ne interzice și ocțirea folilor din România.

Vesti bune. Din Cluj se scrie: În zilele acestea s'au mai înființat trei reuniuni bisericesti gr. cat. În tractul protopopesic al Clujului, cu scopul de a trezi poporul din indiferențismul religios, de a sădi în inima lui credință tare și astfel a face din niște ființe robite păcatului, fil adevărați ai bisericii, din membre aproape putrede, membre sănătoase pentru neam și patrie. Reuniunile s'au înființat în Ardeova, sub numirea „Evlavia”, în Dretea sub numirea: „Nu blăstăma pe Domnul” și în Stana cu numele „Pietatea”.

Coroane eterne. D'goara *Aurelia Stoica*, învățătoare, a dăruit în amintirea iubitului său tată răposat, *Nicolas Stoica*, fost cursor la „Tribuna”, suma de 1 cor., la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”.

Jertfele cărcămei. În Bozovici a ucis Iacob Grecu pe tatăl-sau, care și-a beut toată averea.

— În Tiovanul-mare a străpuns cu cuțitul flăcăul N. Ivan pe soțul său Pavel Chera, care a rămas mort.

— Un țeran român din Feleacul săsesco s'a îmbătat în Bistrița și a plecat să-și caute sălaș peste noapte. Pe stradă s'a întâlnit cu doi mișei, cari l-au dus pe promenadă și l-au bătut măr, furându-i oaciula și cele 20 cor., ce le mai avea la el.

Petrețerere. Inteligența rom. de pe Valea-Almașului și jur va aranja o petrecere cu dans în Hida (Hidalmás) la 26 Decembrie st. v. 1902 (a doua zi de Crăciun). Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Venitul curat este destinat spre scop filantropic.

Fanatism religios. În comuna Liorința (Săcuime) femeia lui Vălyi Iános trecuse la religia nazareană și oțea mereu din cărțile Nazarenilor, până și-a pierdut mințile. Duminica trecută venind dela adunarea sectei, a ademenit la sine doi copii în etate de 7 și 8 ani și i-a omorât. Mama unuia dintre copii mergând la dînea, și-a găsit copilul, și pe al doilea înjunghiat întins pe masă, ear' femeia întingea un pămănt într'un blid plin de sânge și ungea pragul și ucioloru cu sânge, spunând, că așa și-a poruncit Domnul, să ungi uciolorii cu sângele nevinovat.

Fărădelegi. Tribunalul din Leutschau (Nordul-Ungariei) a condamnat pe judele cercual Tomory din Kásmark la 7 luni temniță, pentru-că a primit în 32 de rînduri mită.

— În Criș li intrase frăușel Elisebeta Sch... gîrgăuni la cap, că bărbatul nu i-ar fi credincios. O țigancă îi afiase vîscasul și după ce a înșelat o de-o sumă bună de parale a învățat-o să pună niște spuroșoiuni în mîncarea omului. Muștrată de conștiință, i-a spus totul. Țigancă e acum în închisoare și frăușel s'a cumințit (?).

— Ioan Meghelan era muncitor la fabrică și nevastă-sa trăia în Rumânești (Bănat). El afiase, că se ticăloșise, și prințindu-o vorbind dulce cu vecinul ei a împușcat-o.

Eară moarte din cauza unei măsele. Pantofarul Mandalo din Timișoara s'a dus la un barbier să-i tragă o măsea. Acesta i-a rupt-o. Pantofarul s'a îmbolnăvit și după cîtva timp a murit. După cum au constatat medicii, moartea i-a provenit din înveninare de sânge produsă prin coaptura din rană.

Un ticălos. O îngrozitoare tragedie s'a întîmplat la Viena. Fabricantul Anton Lassu și-a lăsat nevasta bolnavă în pat și s'a dus la văduva Gobula, cu care de mai mult avea relațiuni amoroase. Când femeia părăsită și-a cheltuit toată averea, a trimis pe cei doi copii la soțul miserabil să-i ceară pîne, însă văduva Gobula i-a dat pe ușa afară. Atunci mama copiilor s'a dus ea singură să ceară ajutor. A avut aceeași soartă. A fost dată afară fără milă. În desperarea ei, ea puse otravă într'o oală cu lapte și se furișă în casa văduvei Gobula, unde a doua zi s'au găsit trei cadavre, mama și cu cei doi copii. Când vecinul au aflat această nenorocită întîmplare, au vrut să omoare pe văduva Gobula și pe tatăl criminal.

Slovacii în America. Cît de bine s'au organizat Slovacia din America dovedește și raportul „Societății slovace din America”, care are pînă acum 13 589 membri. Societatea editează un jurnal mare slovacesc, care apare în fiecare zi. America e pentru Slovaci o școală foarte bună, căci și cei timpți în sentimentele lor naționale își vin acolo în fire.

Pentru „Casa națională”.

— *Apel.* —

Inițiativa luată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, de a pune obiceiul *felicităților de Anul-Nou* în serviciul culturai noastre naționale, întîmpinând consimțământul general al publicului român, — venim acum, în preșeara unei noue aniversări, a adresa către toți iubitorii culturai poporului român din această țeară, un călduros apel, ca să participe și de astădată la răsucupărarea felicitărilor de Anul-Nou în favorul fondului *Căsei Naționale*.

Consemnarea răsucupărărilor de felicitări se va publica și în anul acesta atît în ziare, cît și în o mică edițiune ocașională, care pe ziua Anului-Nou se va trimite tuturor acelor, cari vor contribui sub acest titlu la Fondul Căsei Naționale.

Prin aceasta vom conserva pe deplin părțile frumoase ale obiceiului felicitărilor de Anul-Nou, întîlnindu-ne și unindu-ne cu toții cu ocașunea noiei aniversări la un act de nobilă însuflețire pentru înaintarea culturală a neamului nostru.

Avînd Comitetul central, în urma însărcinării primite dela ultima adunare generală a Asociațiunii, ținută în Septembrie a. o. în Oravița, a lua în timp apropiat dispozițiunile trebuincioase pentru realizarea proiectatului Mușeu istoric și etnografic al Românilor din Transilvania și Ungaria alimentarea fondului Căsei Naționale cu mijloace bănești a devenit o chestiune de interes actual, și astfel sperăm că apelul nostru va fi întîmpinat de astădată în toate cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru, cu bunăvoință și însuflețire îndoită ca și pe această cale să

se dea Asociațiunii noastre posibilitatea de a realiza în timp cît mai apropiat o veche dorință a obștei românești.

Sibiu, 12 Decembrie 1902.

Comitetul central
al Asociațiunii pentru literatura
română și cultura poporului
român.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 11.20—12.40 sêcară 7.80—8.—, orz 7.60—8.—, ovăș 4.20—5.—, oucuruz 7—8.40 cor. 10 ouș 80 bani — 1 cor.

Piața banilor din Sibiu. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 18.78; 20 lei (argint) 18.64; lira turcească 21.40; lira engleză 23.78; 20 marce 23.30; napoleonul 19.—; rubla (hârtie) 252, rubla (argint) 243 cor.

Bursa din Budapeșta. Grâu, 50 kg. 7.80—8.25; sêcară 6.45—6.75; orz 5.60—5.95; ovăș 6.40—6.65, ouc. 6.65—6.75; cincantîn ———— cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Maria din Câmpie. Pentru-oe atîta tăcere?

Sălciva. Scrisori nesubscrise nu publicăm.
Dni St. Russ, Brașov. Pagubă, că fiind militar nu vî putem aprecia după vrednicie meritele, ce vi-le căștigați pentru luminarea fililor din popor. „Tribuna” s'ar putè abona și începînd cu 1 Dec. v.

Dni Petru Gheju, Tîrnova. După-cum îmi spune dl Tordășianu, obiectele s'au trimis îndată după terminarea exposiției la Tîrnova, p. Reșița. De acolo a venit înștiințare, că adresatul e necunoscut. V'a scris acum din nou, ca să mergeți să le scoateți.

Dni Ilie Jurian, Cîianul-de-Câmpie. Tipăria din nou ar costa cîtiva florini, ear' noi numerii vechi nu mai avem.

Dni Goleși, Moșnița. „Darul de Paște” nu se mai capetă înapoi, căci au ars în Oluj toate esemplarele.

Dni Tanase Ciungan, Vereșmort. Tiparul unei cărțițele mici costă cel puțin 25 cor., de aceea nu putem tipări din nou.

Dni E. T. Libeg. Dl Bianu află, că ar fi foarte multe lipsuri în monografie.

Dni V. Bosman, America. Sașii nu au gazete, cum e „Foaia Pop”.

Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni **Iosif Marschall.**

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seide & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimt la cerere gratis și franco.

Pentru sezonul de iarnă

au sosit, în multe variații, **cele mai noue pălării de bărbați și copii**, precum și **oăciuli**, la

Gustav Schuster,

pălărier, 90 3-4

Sibiu, Piața-mare nr. 17.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin
călindar românesc

Călindarul Poporului pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de
40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipogra-
fiei”, societate pe acții în Sibiu,
strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării
din țară.

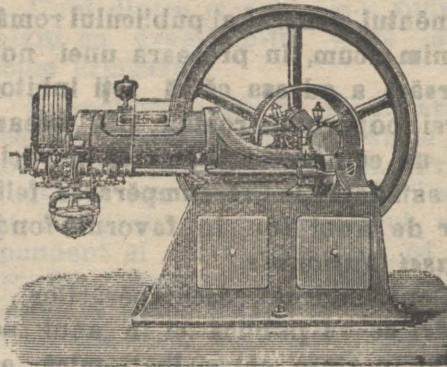
Abonați Calicul,

ziar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, care la 1 Ianuarie
1903 se va eda în broșuri lunare, în al XVI-lea an dela nașterea sa.

Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria pe an 6 coroane;
pe 1/2 an 3 coroane; pentru România și
străinătate pe an 7 lei; pe 1/2 an 3.50 lei. — La 10 abonamente,
unul se dă rabat. — Abonamentul se trimite la: **Administrația
Calicului în Sibiu (Nagyszben).**

89 3-3

Administrația Calicu'ui.

De însemnătate pentru morari și
toate celelalte ramuri de industrie!

De însemnătate pentru proprietari și economi!

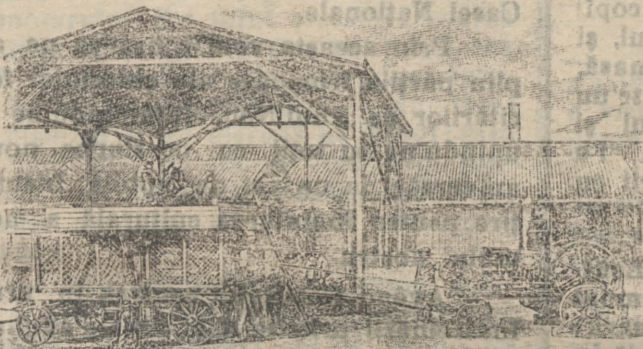
Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină și mai bună putere motrice
pentru împlădire

Fară mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,

renumit pentru simplitatea
sa, ieftinătatea cu care se poate
mina, minarea ușoară, sigu-
ranța folosirii.

Langen & Wolf,

fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút
nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini

Andrei Török
în Sibiu.

Acolo se pot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informațiuni, planuri și preliminar de prețuri se dau gratis. 78 11-12

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în co-
merviu, făcete din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comanda, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

9 17-26